

การไหว้ครู : คุณค่า ภูมิปัญญา กับบริบททางวัฒนธรรม

Wai Kru: value, wisdom and cultural context

นิลาวัลย์ เตชะสีบ¹ ถนัด ยันต์ทอง² วิชาญ เจริญวิไลรัตน์³

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประวัติความเป็นมา กระบวนการรำ ความเชื่อ และบริบททางวัฒนธรรม และสังเคราะห์องค์ความรู้การรำไหว้ครูมวยไทยแบบดั้งเดิมขึ้นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นแหล่งที่มีประวัติความเป็นมา เป็นแหล่งที่มีเอกลักษณ์ ได้แก่ นักกีฬามวย เจริญทองโอลิมปิก ทุกเหรียญระดับซีเกมส์ขึ้นไป จำนวน 3 คน ครูมวย โคช ผู้ฝึกสอน จำนวน 3 คน นักกีฬาทีมชาติไทย จำนวน 3 คน นักกีฬามวยทีมชาติไทย จำนวน 5 คน ผู้ให้การสนับสนุน จำนวน 9 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษา พบว่า การไหว้ครูถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของมวยไทย และถือเป็นพิธีการอันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อศึกษาวิทยาการในฐานะคนที่ว่านอนสอนง่าย และกล้าหาญ สำหรับเตรียมตัว และปรับปรุงตน ในปัจจุบันความเชื่อในเรื่องเวทย์มนต์คาถาอาคมดังกล่าวยังคงมีอยู่ แต่ก็ไม่เข้มข้นเท่าสมัยก่อนเนื่องจากวิทยาการแขนงต่าง ๆ เจริญก้าวหน้า การฝึกซ้อมมวยได้ใช้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักมวย ความเชื่อในเรื่องของเครื่องรางของขลังและคาถาอาคม จึงเป็นเรื่องของจิตใจที่ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยว ต้องการศุภย์รวมแห่งพลังใจในการต่อสู้ การใช้ไสยศาสตร์และฝึก ซ้อมให้เชี่ยวชาญตามหลักที่ครูมวยสั่งสอนมาผนวกกับหลักการทางด้าน วิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาผสมผสานกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงน่าจะให้ประโยชน์ทั้งทาง ร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป

คำสำคัญ : คุณค่า, ภูมิปัญญา, บริบททางวัฒนธรรม

Abstract

Objectives of this study are the history, belief processes and cultural contexts and the synthesis of knowledge of traditional Muay Thai worship as a means of strengthening the mind.

The population used in this study. Such as specific population and sample selection Is a source with a history It is a unique source of Olympic gold medalist athletes. For every medal at the SEA Games level, 3 people, 3 coaches, 3 coaches, 3 Thai national team athletes, 5 Thai national team athletes, 9 supporters using tools to collect data by means of Interview Small group meeting And workshops.

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยทองสุข

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยทองสุข

³ อาจารย์ประจำวิทยาลัยทองสุข

The results of the study showed that Wai Kru was considered an important tradition of Muay Thai. And is considered a sacred ceremony To study science as a docile and brave person to prepare And improve oneself At present, the belief in such witchcraft still exists. But not as intense as in the past due to the progress of various fields of science Boxing drills can be used. Knowledge of sport science helps to strengthen the potential of boxers. Beliefs of talismans and witchcraft It is a matter of mind Need something to hold onto Need the center of mind power in battle Use of black magic and practice Practice to be mastered according to the principles taught by boxing teachers, combined with Sports science come together as one. Therefore should provide benefits both ways Body and mind at the same time.

Keywords: value, wisdom, cultural context

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มวยมีความสำคัญต่อบุคคล บุคคลที่ฝึกมวยไทยจะมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสำคัญต่อชุมชนและสังคม กิจกรรมของมวยไทย เป็นกิจกรรมร่วมกันหลาย ๆคน เมื่อมีการจัดการแข่งขันในโอกาสต่าง ๆ มวยไทยยังสามารถฝึกเด็ก เยาวชน เพื่อไปแสดง ศิลปะมวยไทย เป็นกิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการสร้างความสนุกสนาน มีความสำคัญต่อประเทศ มวยไทยมีส่วนสำคัญในการดำรงเอกราชของชาติไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพราะมวยไทยช่วยในการรบของทหาร ทหารและตำรวจจึงได้รับการฝึก มวยไทยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มวยไทยแพร่หลายเป็นที่นิยมกันในต่างประเทศทั้งในเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ทำให้ชาวต่างชาติรู้จักคนไทย นิยมยกย่องความสามารถด้านมวยไทย โดยจ้างให้ไปเป็นผู้ฝึกสอนมวยไทยช่วยทำให้มีงานทำ ทำรายได้เข้าประเทศอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี มีความสำคัญต่อนานาชาติ มวยไทยมีความสำคัญต่อชาวโลก เนื่องจากนานาชาติ หันมาสนใจศิลปะการต่อสู้แบบมวยไทย และนิยมฝึกซ้อมเพื่อการออกกำลังกาย เพื่อการแสดงและเพื่อการแข่งขัน มีการตั้งชมรม และองค์กรมวยไทยในต่างประเทศกันมากมาย ซึ่งล้วนแต่นำกิจกรรมการฝึกซ้อม การแข่งขัน และการแสดงศิลปะมวยไทย เป็นสื่อ ทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณีของคนไทยมากขึ้น ทั้งชื่นชมและหวงแหนศิลปะมวยไทยเหมือนเป็นศิลปะที่สร้างขึ้นสำหรับชาวโลกทั้งหมด

1)มวยไทยคู่ราชบัลลังค์ มวยไทยจะได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้เสียสละ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีคุณธรรมประจำตัว จึงทำให้พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ทรงโปรดปรานนักมวยไทยมาก เกือบๆ แต่งตั้งให้เป็น ราชองครักษ์ นายเล็อก นายตำรวจ ตำรวจหลวง และมหาดเล็ก เป็นต้น

2) มวยไทยช่วยทำให้ชาติมั่นคง มวยไทย เป็นเอกลักษณ์ เป็นประเพณี และวัฒนธรรมคือความมั่นคงของชาติไทย มวยไทยจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชาติมั่นคง ไม่ว่าคนไทยจะไปอยู่ที่ใดก็จะนำศิลปะมวยไทย ไปฝึกปฏิบัติ และเผยแพร่สร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คนไทยด้วยกัน (โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง. 2532 : 2-4)

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้และการป้องกันตัวของชนชาติไทยมานานหลายศตวรรษนับว่าเป็นการต่อสู้ที่ใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นอาวุธ ถือเป็นศิลปะศาสตร์ซึ่งบรรพบุรุษแต่เดิมมาได้เพียรพยายามที่จะสืบทอดและพัฒนายกระดับวิธีการให้ตกทอดสู่รุ่นลูกหลาน มวยในประเทศไทยนั้นไม่ได้มีแต่เพียงแค่มวยไทยมาตรฐานเพียงอย่างเดียว แต่ในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยยังมีมวยลักษณะต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองจะเป็นมวยโคราช มวยไชยา มวยท่าเสา มวยลพบุรี เป็นต้น (มหาวิทยาลัยศิลปากร.2553 : 55)

ศิลปะมวยไทยที่มีมาแต่โบราณนั้นก่อนการแข่งขันชกมวยจะต้องไหว้ครูมวยไทยและรำมวย ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งศิลปะมวยไทยนี้มีความงามเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับมีส่วนคล้ายกับการรำนาฏศิลป์ ไทยของตัวพระและตัวยักษ์ที่มีการรำย่อเหลี่ยม มีการต่อสู้ในการแสดงบางตอน ซึ่งทำรำนี้อาจมีส่วนคล้ายท่ามวยในบางท่า ส่วนการเรียกชื่อท่าทั้งทางมวยไทยและนาฏศิลป์ ไทยก็จะมีส่วนที่คล้ายกันมาก เช่น ช้างประสานงา พรหมสี่หน้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนำชื่อตัวละครในวรรณคดีมาตั้งเป็นชื่อท่ามวยอีกด้วย เช่น หนุมานถวายเป็นทศกัณฐ์ เป็นต้น

ปัจจุบันกีฬามวยไทยอาชีพบนเวทีมวยมาตรฐานและกีฬามวยไทยสมัครเล่น เป็นการต่อสู้ที่มีกฎกติกาชัดเจน มีนายสนามผู้ขออนุญาตจัด มีผู้จัดชก มีกรรมการให้คะแนนและกรรมการตัดสินชี้ขาด กรรมการตัดสินจะต้องมีอย่างน้อย 3 คน มีกรรมการตัดสินชี้ขาดบนเวทีและกรรมการให้คะแนน การให้คะแนนนิยมให้เป็นยก ยกละ 10 คะแนน ซึ่งพิจารณาโดยใช้หลักวิชาและประสบการณ์ของกรรมการที่ผ่านการตรวจสอบรับรอง ความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ สำหรับการชกจัดเป็นยกมี 5 ยก ยกละ 3 นาที พัก 2 นาที ซึ่งเดิมกำหนด 4 ถึง 6 ยก มุ่งผลเพียงแค่ว่า ชนะและการแสดงออกของศิลปะการต่อสู้ชั้นสูง ผู้ชกต้องแต่งกายตามกำหนด มีการสวมมงคลคาดผ้าประเจียด ก่อนชกต้องมีการไหว้ครูซึ่งเริ่มจากนั่ง กราบเบญจางคประดิษฐ์ คุกเข่าถวายเป็นคัมขี้นพรหมนั่ง-ยืน ทำรำมวย อาจมีการเดินแปลง อย่างสามชุก การรูดเชือก การบริการรถม้าเพื่อสำรวจ ทักทาย หรือ ชมขวัญซึ่งมีท่ารำที่แตกต่างกันไปตามแต่ละค่าย เช่น พระรามแผลงศรลับหอกโมกขศักดิ์กว้างเหลือวหลัง หงส์เหิน สาวน้อยประแป้ง ส่วนการบรรเลงดนตรีให้จังหวะในการต่อสู้ซึ่งใช้เพลงสรรเสริญหม้าแขกใช้ในการไหว้ครู เพลงบุหลันชกมวย และเพลงเชิด ใช้ในการต่อสู้ ส่วนเครื่องดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงประกอบการรำไหว้ครู การชกมวย ปี ชวลองแขก ฉิ่ง(มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2553:19)

การไหว้ครูเป็นการทำความเคารพต่อครูปัจจุบันและครูในอดีตรวมทั้งประธานในพิธีแข่งขันชกมวยหรือเป็นการถวายเป็นคัมขี้นพรหมนั่ง-ยืน ซึ่งในสมัยโบราณทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการชกมวยหน้าพระที่นั่งอยู่เป็นประจำ ทั้งเป็นการระลึกถึงและแสดงความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ เพื่อความเป็นสิริมงคลทำให้จิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวครั้งคราว ควบคุมสติได้ดี ส่วนการรำรำเป็นการแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของครูมวยหรือค่ายมวย ซึ่งถ้านักมวยไหว้ครูและรำมวยแบบเดียวกันมักจะไม่นิยมต่อยกันเพราะเข้าใจว่าเป็นลูกศิษย์ที่มีครูมวยคนเดียวกัน นอกจากนั้นการรำรำยังเป็นการสังเกตดูเชิงคู่ปรปักษ์ และเพื่ออบอุ่นร่างกายให้คลายความเคร่งเครียดทั้งกายและจิตใจให้พร้อมที่จะเข้าต่อสู้ได้ทันที ทั้งเป็นการสำรวจพื้นที่บริเวณที่จะชกมวย เนื่องจากแต่เดิมการแข่งขันชกมวยจะแข่งขันบนลานดินในบริเวณวัด ซึ่งเป็นสนามมวยชั่วคราว (มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2553 :38)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักมวยจึงเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการชกเป็นส่วนใหญ่ แต่ทำให้การไหว้ครูมวยตามแบบแผนโบราณ การบูชาครูก่อนการชกนั้น ได้รับความสำคัญน้อยลง ตลอดจนปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องของสุขภาพตาม วิถีของชาวตะวันตก ตามวิถีการของมวยสากลทำให้หลงลืมวิถีภูมิปัญญาแบบไทยซึ่งสอดแทรกประโยชน์ไว้ในด้านสุขภาพ ตลอดจนทางด้านการปลูกฝังคุณธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทักษะการไหว้ครู ขาดหายไปและหลายคนมิได้รับการปลูกฝัง ทักษะการไหว้ครูจากผู้ใหญ่ ซึ่งแท้จริงแล้วการไหว้ครูรำมวยเป็นการปฏิบัติที่มีได้สื่อถึงการแสดง การขอบคุณต่อครูมวยหรือเพียงการอบอุ่นร่างกายเท่านั้น หากแต่เป็นการระลึกถึงสิ่งสำคัญที่ครูมวย ทุกวันที่ทุกนามที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชามวยไทยและถ่ายทอดสู่ศิษย์มาจนทุกวันนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา กระบวนการรำ ความเชื่อ และบริบททางวัฒนธรรม
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การรำไหว้ครูมวยไทยแบบดั้งเดิมขึ้นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

กรอบแนวคิดของการศึกษา

การไหว้ครู : คุณค่า ภูมิปัญญา กับบริบททางวัฒนธรรม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

ประวัติความเป็นมา กระบวนการรำ ความเชื่อบริบททางวัฒนธรรม

การสังเคราะห์ภูมิปัญญา องค์ความรู้ การเผยแพร่สู่สาธารณะ

ทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม 1. ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ 2. ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ 3. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม 4. ทฤษฎีการยอมรับสิ่งใหม่ 5. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ (Survey) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structure Interview) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) แบบประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม.2557 : 49-53)

1) แบบสำรวจ (Survey)

แบบสำรวจ ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลจذبบันทึกโดยแบ่งประเด็นการสำรวจ สภาพพื้นที่สำรวจเส้นทางการเดินทาง และการเป็นอยู่ ที่พักอาหารการกิน

2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบ คือ (1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2 ชุด และ (2) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non - Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) จากผู้รู้ (Key Informants) และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในศิลปะมวยไทย : พื้นฐานภูมิปัญญา สู้กีฬาโอลิมปิก เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชนผู้วิจัยกำหนดประเด็น คำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ดังนี้
1. มวย 2. การฝึก 3. การประยุกต์ 4. ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม 5. ศิลธรรม จริยธรรม 6. สุนทรียศาสตร์ 7. อาหารการกิน 8. การแต่งกาย

3) แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้ (1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับนักกีฬา โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับบริบทแบบสังเกต เพื่อนำไปกระทำข้อมูลต่อไป (2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่วงนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับนักกีฬา

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ กลุ่มผู้นักมวยทีมชาติระดับเหรียญตั้งแต่ ซีเกมส์ขึ้นไปโดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5 -10 คน ในพื้นที่ ในการสนทนา

ผู้วิจัยจะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะได้จัดทำเป็นใบงานประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่น ๆ

5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษ จำนวนพื้นที่ คือ กลุ่มผู้รู้ นักมวยระดับเหรียญซีเกมส์ขึ้นไป ครูมวย ผู้ฝึกสอนโดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5 - 10 คน ในประชุมเชิงปฏิบัติการ จะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยจะได้จัดทำเป็นแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไปพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้วดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิด ของ (ในตะวัน กำหอม.2557 : 49-53) ได้แก่ การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Inductio) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้

(1) การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่า กิจกรรมในชีวิตประจำวัน สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาและหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำ

สรุปผลการศึกษา

1. ประวัติความเป็นมา กระบวนการรำ ความเชื่อ และบริบททางวัฒนธรรม

การไหว้ครูถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของมวยไทย และถือเป็นพิธีการอันศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นนักมวยจะต้องมีการขึ้นครู ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งเปรียบเสมือนพิธีการมอบตนเอง ในลักษณะขอยุ่ภายใต้การบังคับบัญชาของครู เพื่อศึกษาวิทยาการในสถานะคนที่ว่านอนสอนง่าย และกล้าหาญ สำหรับเตรียมตัว และปรับปรุงตน ให้ก้าวขึ้นสู่การเป็นทหารพระราชานักมวยจะต้องมีครู ต้องเคารพและเทิดทูนครู เพราะว่าการที่ครูจะยอมรับผู้ใดเป็นศิษย์นั้น ในสมัยก่อนไม่ใช่เรื่องง่าย ครูมวยที่เชี่ยวชาญก็มีอยู่ไม่มากนัก และในการสอนไม่ได้คิดค่าสอนแต่อย่างใด ผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาเล่าเรียนจึงจำเป็นต้องฝากเนื้อฝากตัวกับครู คอยปรนนิบัติอยู่เป็นเวลานาน จนกว่าจะได้รับการถ่ายทอดวิชาจนครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ ครูมวยกับศิษย์ในสมัยก่อนจึงมีความสัมพันธ์กันแนบแน่นดุจบิดากับบุตร

2. องค์ความรู้การรำไหว้ครูมวยไทยแบบดั้งเดิมขึ้นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

นักมวยสมัยก่อนเชื่อถือเวทมนต์คาถา เครื่องรางของขลังมาก ดังนั้นเวลาจะเข้าสังเวียน นักมวยก็จะทำพิธีปลุกเสกของขลัง ในปัจจุบันความเชื่อในเรื่องเวทมนต์คาถาอาคมดังกล่าวยังคงมี อยู่ แต่ก็ไม่เข้มข้นเท่าสมัยก่อนเนื่องจากวิทยาการแขนงต่าง ๆ เจริญก้าวหน้า การฝึกซ้อมมวยได้ใช้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาช่วย

เสริมสร้างศักยภาพของนักมวย มีการบันทึกภาพ การแข่งขันของนักมวยรุ่นต่าง ๆ เพื่อนำมาศึกษาหาความรู้และข้อบกพร่องทั้งของตนเองและ จุดอ่อนของคู่ต่อสู้ ความเชื่อในเรื่องของเครื่องรางของขลังและคาถาอาคม จึงเป็นเรื่องของจิตใจที่ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยว ต้องการศุนย์รวมแห่งพลังใจในการต่อสู้ และเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ จึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะลบลู่ ทั้งไม่ใช่เรื่องที่ทำให้เกิดความเสียหายแต่ประการใด ถ้าจะเชื่อทั้งเรื่องไสยศาสตร์และฝึกซ้อมให้เชี่ยวชาญตามหลักที่ครูมวยสั่งสอนมาผนวกกับหลักการทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาผสมผสานกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงน่าจะให้ประโยชน์ทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป

อภิปรายผล

1. ประวัติความเป็นมา กระบวนการรำ ความเชื่อ และบริบททางวัฒนธรรม

การไหว้ครูถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของมวยไทย และถือเป็นพิธีการอันศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นนักมวยจะต้องมีการขึ้นครู ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งเปรียบเสมือนพิธีการมอบตนเอง ในลักษณะขออยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของครู เพื่อศึกษาวิทยาการในฐานะคนที่ว่านอนสอนง่าย และกล้าหาญ สำหรับเตรียมตัว และปรับปรุงตนให้ก้าวขึ้นสู่การเป็นทหารพระราชานักมวยจะต้องมีครู ต้องเคารพและเทิดทูนครู เพราะว่าการที่ครูจะยอมรับผู้ใดเป็นศิษย์นั้น ในสมัยก่อนไม่ใช่เรื่องง่าย ครูมวยที่เชี่ยวชาญก็มีอยู่ไม่มากนัก และในการสอนไม่ได้คิดค่าสอนแต่อย่างใด ผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาเล่าเรียนจึงจำเป็นต้องฝากเนื้อฝากตัวกับครู คอยปรนนิบัติอยู่เป็นเวลานาน จนกว่าจะได้รับการถ่ายทอดวิชาจนครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ ครูมวยกับศิษย์ในสมัยก่อนจึงมีความสัมพันธ์กันแนบแน่นดุจบิดากับบุตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสงวี ผาสุก (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการฝึกกายบริหารท่าแม่ไม้มวยไทยที่มีต่อการพัฒนาความสามารถทางกลไกความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบผลการฝึกกายบริหารด้วยท่าแม่ไม้มวยไทยที่มีต่อการพัฒนาความสามารถทางกลไก โดยการกำหนดความหนักและความนานในการฝึกต่างกัน 4 แบบ คือ แบบ 4 จังหวะ 12 นาที แบบ 8 จังหวะ 12 นาที แบบ 4 จังหวะ 25 นาที และ 8 จังหวะ 25 นาที กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชายระดับประถมศึกษาอายุระหว่าง 11 – 13 ปี ที่เคยฝึกกายบริหารด้วยท่าแม่ไม้มวยไทย มาก่อน จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แล้วเลือก เข้ากลุ่มโดยการทดสอบความสามารถทางกลไกด้านการยืน กระโดดไกล การลุก-นั่ง การดันพื้น การวิ่งกลับตัว และการวิ่ง 5 นาที เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน หลังจากนั้นให้แยกฝึกตามกลุ่มและแบบฝึกที่กำหนด ฝึกเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน และทำการทดสอบความสามารถทางกลไกหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 - 79 - ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางกลไกด้านการยืนกระโดดไกล ด้านการลุก - นั่ง ด้านดันพื้น ด้านการวิ่งกลับตัว ด้านการวิ่ง 5 นาที ทุกกลุ่มมีความสามารถเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีธวัชณ์ มีสมศักดิ์ (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง นาฏมวยไทยโดยมีประวัติความเป็นมาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของการแสดงนาฏมวยไทย ซึ่งพัฒนามาจากศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยหรือที่รู้จักโดยทั่วไปว่า มวยไทย เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ คณะดำเนินการเจ้าของโครงการนาฏมวยไทย คณะกรรมการตัดสินนาฏมวยไทยรอบชิงชนะเลิศเมื่อศึกษาร่วมกับเทปบันทึกภาพและสื่อดิจิทัล พบว่านาฏมวยไทยกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 และต่อเนื่องมาถึงปีที่ 8 พ.ศ.2559 ทีมผู้ชนะเลิศในแต่ละปีจะได้รับถ้วยพระราชทานจาก “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร” โดยรูปแบบการแสดงนาฏมวยไทยจะประกอบไปด้วย ท่าไหว้ครูมวยไทยการออกอาวุธ หมัด เท้า เข่า ศอก ถือเป็นกติกากำบังคับและท่าแม่ไม้มวยไทยมีการออกแบบสร้างสรรค์ทำนาฏมวยไทยเครื่องแต่งกายต้องมืองค์ประกอบ คือ มงคลสวมศีรษะ ผ้าพันมือประเจียดแขน สามารถออกแบบเครื่องแต่งกายได้ตาม

ความเหมาะสม การแสดงสามารถผสมผสานและนำเสนอผ่านรูปแบบของวรรณกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับทฤษฎีของ ทรงคุณ จันทจร (2553 : 32) สุนทรียศาสตร์ หมายถึง วิชาหรือศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม มีคุณค่ามีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ที่มนุษย์แต่ละคนจะรับรู้เข้าใจ และรู้สึกได้ด้วยประสบการณ์การรับรู้ของแต่ละคนสามารถสื่อให้ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาพของสังคมวัฒนธรรม สุนทรียศาสตร์กับความงาม ความงามหมายถึง ความมหัศจรรย์ ความเหมาะสมของสัดส่วน การเลียนแบบธรรมชาติหรือความงามเป็นสุข ความเพลิดเพลินเมื่อเรารับรู้ถึงสิ่งที่ยาม อาจจะกล่าวได้ว่า ความงามหมายถึง สิ่งมหัศจรรย์ การเลียนแบบมีสัดส่วนที่เหมาะสมมีความบริสุทธิ์ชัดเจนและยังให้ความรู้สึกที่เพลิดเพลินพอใจและมีความสุข สำหรับความงามตามทัศนะของนักสุนทรียศาสตร์ในยุคปัจจุบันมักมีความเชื่อว่าความงามขึ้นอยู่กับคุณค่าในตัวของผลงานศิลปะนั้นๆ

2. องค์ความรู้การรำไหว้ครูมวยไทยแบบดั้งเดิมขึ้นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

นักมวยสมัยก่อนเชื่อถือเวทมนต์คาถา เครื่องรางของขลังมาก ดังนั้นเวลาจะเข้าสังเวียน นักมวยก็จะทำพิธีปลุกเสกกลางอากาศ ในปัจจุบันความเชื่อในเรื่องเวทมนต์คาถาอาคมดังกล่าวยังคงมีอยู่ แต่ก็ไม่เข้มข้นเท่าสมัยก่อนเนื่องจากวิทยาการแขนงต่าง ๆ เจริญก้าวหน้า การฝึกซ้อมมวยได้ใช้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักมวย มีการบันทึกภาพ การแข่งขันของนักมวยรุ่นต่าง ๆ เพื่อนำมาศึกษาหาความรู้และข้อบกพร่องทั้งของตนเองและ จุดอ่อนของคู่ต่อสู้ ความเชื่อในเรื่องของเครื่องรางของขลังและคาถาอาคม จึงเป็นเรื่องของจิตใจที่ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยว ต้องการศูนย์รวมแห่งพลังใจในการต่อสู้ และเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ จึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะลบลู่ ทั้งไม่ใช่เรื่องที่ทำให้เกิดความเสียหายแต่ประการใด ถ้าจะเชื่อทั้งเรื่อง ไสยศาสตร์และฝึก ซ้อมให้เชี่ยวชาญตามหลักที่ครูมวยสั่งสอนมาผนวกกับหลักการทางด้าน วิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาผสมผสานกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงน่าจะให้ประโยชน์ทั้งทาง ร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลกานต์ โพธิ์ปัญญา(2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รำไหว้ครูมวยไทย: ความหมาย ความเหมือน และความต่างการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติมวยไทย มวยในราชสำนักสยาม ประวัติ ความเป็นมาและบริบททางวัฒนธรรมท่ารำ ความเชื่อ พิธีกรรม ดนตรีประกอบการรำ ของค่ายมวย โคราช มวยไชยา มวยท่าเสา มวยลพบุรี เพื่อนำมาจำแนกวิเคราะห์ ประเมินความหมาย ความเหมือน และความต่าง พร้อมจัดทำคู่มือเผยแพร่และเรียนรู้สู่สาธารณะ การวิจัยนี้ นำแนวคิด หลักการ ภูมิปัญญาโคโมสไทย การจัดการระบบวัฒนธรรมอย่างมีคุณภาพ การจัดการองค์ความรู้ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การไหว้ครู : คุณค่า ภูมิปัญญาเกี่ยวกับบริบททางวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นำมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ทุกครั้งที่แข่งขัน มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. นำผลการวิจัยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. นำหลักการวิธีปฏิบัติเป็นแนวทางในการฝึกและพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปที่จะบังเกิดผลดีทางวิชาการ โดยควรจะศึกษาเผยแพร่วิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้นี้ ให้เป็นตำรา หรือวิชาเรียน

**NMCCON
2021**

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา

ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ.2564

"สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ"

27 มีนาคม พ.ศ. 2564

เอกสารอ้างอิง

- ในตะวัน กำหอม (2560) การวิจัยประยุกต์ทางวัฒนธรรม.วิทยาลัยทองสุข.โรงพิมพ์ที่คอม.จังหวัดมหาสารคาม.
มหาวิทยาลัยศิลปากร, สำนักบริการวิชาการ. (2553). สมุดไทยดำ ตำราชกมวย. หนังสือ
กุลกานต์ โพธิปัญญา (2562) ไร่ไหว้ครูมวยไทย : ความหมาย ความเหมือน และความต่าง .สนับสนุนโดย สำนักงาน
บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม
- ตรีธวัฒน์ มีสมศักดิ์ (2561) การแสดงนาฏมวยไทย.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
เขวง ผาสุก (2534) ผลการฝึกกายบริหารด้วยท่าแม่ไม้มวยไทย ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถทางกลไก .
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร/กรุงเทพฯ.
- ทรงคุณ จันทจร. (2549). การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านในเรื่องทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเลิง ทุ่ง
กุลา อำนาจเจริญ 2000ปี. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.